

« zurück blättern vor »

SERWASER subst. m., ab 1568; auch *sedwaser*, *sylvasser*, *szedwaser*, *szejdwaser*; ‘Schwefelsäure’ – ‘kwas azotowy’: 1568 Sien. 517, L *Fusy z szedwaseru*. o 1605 Petr.Pol. 75, L *Żydzi monetę psuią, moczeniem w sedwaserze*. o (1638–1661) 1971 J.A.Mor.Fr. 315 *Ani go od tej walki nie odwiodą razy, Ani od szejdwaseru obliczne obrazy, Ani to, że z tej bitwy i z tego połowu Więcej bywa łamania w kościach niż ołowu*. o (1691) 1907 Pot. Ogr.Fr.2 231 *Ten się też sadzi na sprince, na skoki, Nigdy tak między nie tańczując Włochy, Aż mu sylvasser wyszedł na pończochy*. o (vor 1792) 1951 Kit.Opis 525 *do lustru i gładkości szkła szejdwaserem napuszczane i potem sukнем, skrzypiem i wiorem stolarskim aż do gorącości tarte i tak świecenia nabierające*. o [LBel.] (1839–1841) 1983 Rzewuski 77 *zaczętem jego golić; ale ledwo goła skóra się pokazała [...]], jak spostrzegłem litery napisane serwaserem*. – TR, L, SWIL, SW sowie SPA 1916, SPA 1929. ♦ **Var:** *sedwaser* subst. m., [hapax] 1605 Petr.Pol. 75, L – L (zan.), SW (stp.); *serwaser* subst. m., [hapax] (1839–1841) 1989 Rzewuski 77 – TR, L, SW sowie SPA 1916, SPA 1929; *sylvasser* subst. m., [hapax] (1691) 1907 Pot.Ogr.Fr.2 231; *szedwaser* subst. m., [einzQu.] 1568 Sien. 605, L – L (zan.), SWIL, SW (stp); *szejdwaser* subst. m., [hapax] (1638–1661) 1971 J.A.Mor.Fr. 315 – nur SW (druc.). ♦ **Etym:** nhd. *Scheidewasser* subst. n., ‘in der Chemie eine Flüssigkeit (Säure), die zur Scheidung von Metallmischungen verwendet wird.’, GRI. ♦ **Der:** *serwaserowy* adj., [hapax] 1774–1777 Krup. 5 89, L, zuerst geb. TR. ❖ Die Form *sedwaser* ist wohl ursprünglich mundartlich (š → s), *szejdwaser* an die hochdeutsche Form angepaßt; *serwaser* ist unklar, *sylvasser* eine Dissimilation. Noch (1898) 1905 heißt es in ENCLW: “*serwaser* – Tak nazywają w handlu kwas azotowy czyli saletrzany.” J. A. Mor[[sztyń]]s Herausgeber erklärt *szejdwaser* als *uryna* (Urin: *Scheide* – als ‘Vagina’ interpretiert?); es handelt sich um ein obszönes Gedicht (*walka* – ‘coitus’ und dessen unerwünschte Folgen am Gesicht: *obliczne obrazy*). Vielleicht soll auch *sylvasser* in 1691 Pot[[ocki]] Ogr. Fr. so erklärt werden.

« zurück blättern vor »